

PODMANICZKY SZILÁRD

Kisgyerekek emlékiratai

Hideg beton

Egy egészen kicsi házban laktunk a város szélén, vagyis onnan még vagy kétszáz méterre, ilyen kis dombok között. Úgy nézett ki, mintha motocross pályára építette volna apu a házat, mert egyedül ő építette anyuval. Valahonnan hozták apránként a téglát, és amikor már sok volt belőle, egymásra rakták, szereztek ablakot meg kéményt, bejárati ajtót, és fölépült.

Odabent nem volt sok bútor, főleg ágyak, az alján nem volt padló, hanem beton, nagyon hideg beton. Télen, ha az ágy mellé tettem a poharat, megfagyott benne a víz. Csak akkor álmodtam valamit, ha sapkában aludtam.

Senki nem járt hozzánk, egyedül éltünk. Engem néha meghívott valamelyik barátom, és akkor láttam, hogy mások hogy élnek. Azt nem tudom, hogy miből volt anyuéknek pénze, reggel elmentek, este meg hazajöttek. Azt tudom, hogy munkájuk nem volt sose.

Amikor kicsi voltam, el-elbandukoltam az erdőbe, ott játszottam mindenfélét, de amikor megtaláltam a fán lógva a Petényi bácsit, apu szerint így hívták, onnantól kezdve nem volt játék az erdőbe menni.

Petényi bácsi azért kötötte föl magát, mert nem találta meg a számítását az életben, a feleségének pedig egyre több kellett, bunda, üveges bor, és központi fűtés. És amikor Petényi bácsi belátta, hogy ő ebből legföljebb csak az üveges bort tudja megadni, akkor belátása szerint, következetesen cselekedett.

Anyuék sokszor beszélgettek arról, hogy ők soha nem szeretnének gazdagok lenni, mert akkor előbb-utóbb ők is erre a sorsra jutnának. Apu szokta volt mondogatni, hogy pont annyi kell, mint egy madárnak. A madárnak sincsen csak fészke, nincs munkája, és még vándorol is, igaz, gilisztát eszik meg békát, de például, lehet szotyit is enni.

Télen apu mindig csinált madáretetőt, és kirakta az eperfára. Sajnos az ablakból nem lehetett látni, csak ha kimentem az udvarra, de akkor meg elrepültek a madarak. Azon mekkorát csodálkoztam, amikor apu szalonnát rakott ki, hogy azt is megették a verebek. Csak sajnos rászoktak a kutyák is, volt, amelyik egyben elvitte.

Anyunak soha nem láttam a haját, csak amikor mosta, egyébként mindig kendő vagy sapka volt a fején. Lavórban mosakodott, és a szappanos vízben mosta meg a haját. Amikor apu fürdött, ki kellett menni a házból, nehogy meglássuk.

Ősszel sokszor mentünk az erdőbe fáért, hogy télire elég legyen, és olyankor mindig a Petényi bácsira gondoltam. Nagyon sokszor megijedtem egy bokortól, és olyankor az összes gallyat szétszórtam. Apu szerint csak rémeket láttam, de hát épp ez az.

Karácsonykor meggyújtottunk egy gyertyát, csendben énekeltünk, és olyankor húsleves volt. Ajándékot mi nem szoktunk ajándékozni, mert apu szerint ajándék ez az egész, ahogy van.

Volt egy viszonylagos barátnőm, a Halmosi Tamara, őhozzájuk ugyan soha nem mehettem be, mert az anyukája eltiltotta a Tamarát tőlem. Vele jártunk virágot szedni, és aztán kiálltam az útra árusítani. Néha még tíz forintot is kaptam érte. Apuéknak volt egy közös pénztárcájuk, én abba raktam a pénzt, soha nem vették észre, mert pontosan nem tudták, mennyi van benne.

A Tamara nagyon örült, hogy ilyen ügyesek vagyunk, de aztán megharagudott rám, amikor nem vittem magammal. Megállt egy bácsi a kocsijával, hogy megveszi az összes virágot, és azt szeretné, hogy én rakjam be nála a vázába. Intettem a Tamarának, hogy majd megyek, de aztán nem mentem, mert nem tudtam.

Ez a férfi azt mondta, hogy szólítsam nyugodtan Arnoldnak. Nem volt nagyon magas, inkább akkora volt, mint egy gyerek, mint én. Amikor megérkeztünk hozzá, automatikusan kinyitotta a kaput, beálltunk az udvarba, és automatikusan becsukta mögöttünk.

Szép háza volt, három szoba, a fürdőszobája olyan, hogy még az iskolai tusolónál is szebb, és kaptam enni. Utána három vázába raktam a mezei virágokat, és mondtam, hogy ha lehet, elindulnék haza, mert sötétedik, és kérném szépen a pénzt.

Arnold azt kérdezte, hogy tetszik-e nekem ez a ház, mert ha tetszik, akkor ott maradhatnék vele. Azt mondtam, hogy én még ilyet soha nem láttam, vagyis a Tófalusi Gergőéknél egyszer, amikor papírgyűjtés volt, és az apukája behívott a nappaliba egy köteg újságért, és megkérdezte, hogy szeretnek-e engem az emberek. Nem egészen értettem, hogy miért szeretnének vagy miért ne, de odahívott magához, megsimogatta a hajamat és megcsókolta az arcomat. Jó illata volt, de akkora tenyere, hogy elfért benne az egész hátam, magához szorított, és azt kérdezte, hogy érzek-e valamit. Nem tudtam, hogy mire gondol, ezért azt mondtam, hogy nem érzek, csak hogy mindjárt tüsszentenem kell a szappanszagtól. Akkor elengedett, ne-hogy letüsszentsem a hátát.

Az Arnold adott egy százast, és elindultam hazafelé. Csakhogy akkor vettem észre, hogy azt se tudom, merre járok, és már sötétedett. Úgy éreztem, hogy rosszul teszem, ha nem megyek vissza az Arnoldhoz, úgyhogy visszamentem és becsöngettem.

Nagyon megörült nekem, azt mondta, hogy remélni se merete volna, hogy visszajövök. Azt ígérte, hogy holnap majd elmegyünk az autójával, és visszavisz, ahova akarom, de addig is töltsük jól az időt.

Én már kezdtem ásítózni, és megmutatta, hogy hol fogok aludni. Előtte viszont szerintem kötelező a zuhanyzás, mert az emberen rajta van az egész nap, és azt le kell mosni ahhoz, hogy szép legyen az álom.

Bementem a fürdőszobába, kaptam egy törölközőt, és teleengedtem a kádat meleg vízzel, ahogy az Arnold mutatta. Nagyon sokáig fürödtem, aztán fölvettem egy ilyen kis pizsamát, az Arnoldé pont jó volt rám, és lefeküdtem aludni.

Arra ébredtem, hogy az Arnold ott ül az ágyam szélén, és néz. Azért annyira nem voltam hülye, hogy tudtam, mi következik. Először csókolóztunk, aztán levettem a pizsamámat, és szépen elengedtem magam, ahogy az Arnold kérte.

Először azt hittem, hogy meghalok a fájdalomtól, de az Arnold nagyon kegyes volt hozzám, és nem erőszakoskodott tovább, azt mondta, elsőre elég lesz ennyi.

Aztán hetente kétszer-háromszor találkoztunk, elvitt magához, szeretkeztünk, adott pénzt, és visszavitt. Lassan már annyi pénzem lett, hogy nem tehettem bele apuék pénztárcájába, mert ezt már észrevették volna. Ki kellett találni valamit, hogy hova dugjam el. Gondoltam rá, hogy nyitok bankszámlát, de hát még csak 12 voltam. Végül úgy döntöttem, hogy csak elmondom anyuéknak, hogy én tudnám őket segíteni.

Pont húsvét volt, és azt gondoltam, ez micsoda egy ajándék lesz nekik. Összehívtam őket reggel, és kiraktam a pénzt a konyhaasztalra. Apu nem akart hinni a szemének, és megkérdezte, honnan van ez. Elmondtam Arnoldot, hogy milyen rendes. Akkor apu úgy szájba vágott, hogy anyut is fölborítottam, és bevertem a fejem az ágy sarkába. Te büdös ribanc, ezt kiabálta apu, de többre már nem emlékszem. A koponyám beszakadt, és elvéreztem a betonon. A temetésre pont elég volt a pénz.

Testvér

Éppen ideje volt, hogy véget érjen az iskola, mert már nagyon elegendem volt belőle, még szerencse, hogy odajárt a testvérem is, ezért nem mindig nekem kellett verekedni. A Levente megvédett mindenkitől, de azt mondta, már nagyon ideje lenne, hogy felnőjek, mert nagyon utálja, hogy ilyen kis taknyos öccse van. Ígértem neki, hogy viszem a táskáját, meg minden ilyet, csak ne haragudjon rám, én próbálok növegetni, de sajnos az anyura hasonlítok, aki sokkal kisebb apunál.

Az már nem igaz, hogy nőies is vagyok, mert bármikor be tudtam mászni egy ablakon, vagy például, ha mérgemben belerúgtam a fába, akkor nem jajgattam, hogy de kár volt.

Anyu azt mondta egyébként, hogy ezen a nyáron már nélkülünk utaznak el, mert olyan rosszak vagyunk, hogy nekik is jár ennyi kikapcsolódás. Pedig nem vagyunk mi olyan rosszak, csak belefeledkezünk a játékba, és akkor már nincs megállás. A békacigiztetés meg a lepkeégetés szerintem nem rosszaság, hanem kíváncsiság, mert az iskolában ilyet nem tanultunk, de nekünk tudni kellett mindent.

Apu az szeret pofozni minket, beálltunk a cserépkályha elé, és úgy kaptuk két kézzel a taslit, hogy még össze is ütöttük a fejünket, vagyis inkább rácsapódott a Levente feje az enyémmre. Főleg, amikor barackot loptunk, és lebuktunk, akkor kaptunk még rugdosást is, mert mit fognak gondolni apuról, tisztára lejáratjuk, senki nem fog a kis kifőzdéjébe járni, mert azt hiszik, hogy aki rugdos, az fonnyadt répát rak a gulyásba.

Persze, azért van ez így, mert apu tényleg sokszor a legrosszabb karalábét meg a nagyon leárazott húst veszi, azt attól fél, ez kitudódik. Hiába utazik el olyan helyre vásárolni, ahol nem ismerik, előbb-utóbb csak megbetegszik nála valaki.

Apu azt mondja, hogy mindenki abból főz, amiből tud. Szerinte van olyan ország, ahol annyira olcsó az ember, hogy azt eszik. Olcsóbb, mint a csirke, csak jól meg kell párolni meg fűszerezni, hogy ne érződjön az az édeskés íze.

Anyu mióta mondja már, hogy otthagyná az irodát, és inkább apunál dolgozna, de apu nem hagyja, mert a jó házasság alapja, hogy ne egy munkahelyen legyen a két szülő. De így meg állandóan azon veszekednek, hogy ki keresi a többet. Anyunak olyan jó húsos karja nőtt az irodában, azt azzal szokta így fölülről beledöngölni aput a székbe. Apu csak azt kéri, hogy ne olyankor csinálja, amikor sört iszik, mert leharapja az üveg nyakát, és a szilánkok földarabolják a nyelőcsövét.

Aztán mégse mentek el nyaralni, mert apu kapott egy telefonhívást, vagy egy sms-t, hogy visszahívást kérnek azon a számon. Apu visszahívta, és amikor a számlát kapta, nem is értette, hogy telefonált el egy pillanat alatt háromszázezer forintot. Igaz, a bankszámlájára valaki ráutalt tizenhatezer ötszáz forintot véletlenül, de attól nem gazdagodott meg.

A bátyám egyszer azt találta ki, hogy fojtsuk meg a Rozgonyiék macskáját, és boncoljuk föl, hátha találunk benne valamit. De mit? Azt mondta a Levente, hogy a múltkor azt hallotta a kocsmában, hogy vannak nagyon értékes macskák. Erre azt válaszoltam, hogy inkább fogjunk le egy kiscsajt az erdőnél, fogdossuk meg, vegyük el a pénzét, és abból fagyizzunk, nekem ehhez sokkal több kedvem van, mint a macska belsejében kaparászni.

Az egészről az lett, hogy a Laura járt arra, akinek olyan telefonja van, hogy ha megnyom egy gombot, akkor riasztja az apját. Ezt akkor még nem tudtuk. Mi meg szépen nekiestünk a Laurának, elvettük a pénzét, aztán tökre hagyta magát, azt hittük, hogy tetszünk neki, de nem telt bele két perc, fölemelkedtem a Lauráról, és elrepültem vagy tíz méterre, bele a kanálisba a puffadt pocok mellé. Éppen csak kinéztem a vízből, de a Levente sokkal rosszabbul járt, mert őt a kanális betonfalához vágta a Laura apja, úgyhogy be is tört a feje.

Akkor elhatároztuk, hogy kinyírjuk a fickót, legalábbis a nyári szünet végéig. A Levente szerint ilyenre a legjobb a patkányméreg, mert mi azért elég kicsik vagyunk ahhoz, hogy egy ilyen nagy állattal megverekedjünk. Az eszet kell használni, nem a kezét, apu mégis mindig a kezét használta. Mondani mindent tudott az apu, de csinálni semmit. Rádásul templomba járt, és gyalog, miközben mások Mercedesszel

meg Toyotával. Apuban az a legundorítóbb, hogy kicsinyes és mindenkiel úgy beszél, mintha a szolgája volna. Így is köszön, hogy alá szolgája. Meghajol azzal a kopasz fejével. Mi próbáltuk taníttatni, és ilyenkor jó seggbe rúgtuk, de nem értett belőle. Ha elmondtuk volna, talán, de szerettük volna aput a tetteivel tanítani.

Annyi pénzt lophattunk tőle, amennyit akartunk, mert soha nem számolta meg rendesen, főleg az aprót, abból bármennyit lophattunk.

Egyszer meglestük a Leventével, ahogy anyu meg apu kínlódik az ágyban, mert tényleg egy kínlódás két ilyen zsírtonyoknak. Anyu ráterítette a hájas hasát apunak a hasára, és úgy sikongatott meg izzadt rajta. Apu meg adogatta neki a papír zsebkendőket, és szidta, hogy nem fújta be magát azzal az olasz parfümmel, ami elnyomja azt a bűzt, amit kiizzad magából. A Levivel megfogadtuk, hogy nekünk csak sovány csajunk lesz, és ha kell, inkább nem eszünk, de nem fogunk ilyen szerencsétlenre hízni.

Szóval, a Gregus Laura apját akartuk kinyírni, de még nem volt hozzá patkánymérgünk. A bátyám azt mondta, hogy az én feladatom a patkányméreg beszerzése, majd ő csinálja a nehezebbet, hogy beleöntse a kávéjába.

Ahogy telt az idő, én már nem is voltam olyan mérges a Gregusra, mert azért az is élmény volt, hogy egyszer csak fölemelkedtem és repültem magamtól. Bennem inkább ez maradt meg jobban, de a Levi az vérzett, ugye. Meg különben úgy sejtetem, ha tényleg megöljük a Gregust, akkor nagyon el leszünk mi picsázva. Nem félttem, hanem túlzásnak tartottam, elég néhányszor kiszúrni a Gregus gumiját, bekeni szarral a szélvédőt, meg pinát karcolni a motorháztetőbe. Én sokkal jobban hittem az apró dolgokban, mint a Levi. De hajthatatlan volt.

Úgyhogy bementem a tüzépre, és szereztem egy zacskó fehér port, gondoltam, jó lesz patkányméregnek. Odaadtam a Levinek, és vártuk az alkalmat.

A nyár vége felé éppen kávézott apunál a teraszon a Gregus, valami nagy üzletben lehettek a faterral, mert nem mentek össze amiatt, amit a lányával csináltunk. Egyszer csak fölállt az asztaltól, és bement tojni. A Levi szétnézett, odafutott a kávéhoz, és beleszórt a patkánymérget. Megvártuk, amíg megissza. Aztán fölállt és elhajtott.

Vártuk, hogy meghaljon.

Aztán a Levi megetette a Rozgonyiék macskáját levesbe kevert patkányméreggel, de nem dőglött bele, semmi baja nem lett. Akkor a Levi bedühödött. Átbasztál, ezt kiabálta, átbaszott az öcsém, és nekem esett, én meg védtem magam. Akkor fölkapott egy kést a konyhaasztalról, és szíven szúrt. Azonnal meghaltam.

Érettségi

Három hónappal a fogantatásom után szeretkeztek utoljára a szüleim. Anyu utána hányt, ami apu szerint a vörösbortól volt. Dühöngött, hogy soha többet nem vesz atól a simlis Veszeloyszkatól, a jóisten tudja, hogy miből csinálja a bort ilyen olcsón.

Anyu szerint inkább a grillezett kolbász nem volt megsütve rendesen. Mondta már apunak, hogy ez a 995 forintos grillező készlet nem lehet olyan nagyon minőségi, mert mindig érzi rajta a gyújtófolyadék ízét. Apu bevallotta, hogy nem mindig azzal gyújtja meg a faszenet, hanem néha a szúnyogriasztós fáklya folyadékával, mert utálja, ha grillezés közben csípi a szúnyogok.

Nekem teljesen mindegy, hogy mi volt az oka, a lényeg, hogy anyunak olyan borzasztóan görcsölt a hasizma hányás közben, hogy majdnem megfojtott velem.

Most, hogy terhes lett, abbahagyta a hastáncot, hogy apu ne kívánja meg állandóan az otthoni gyakorlatozás közben. Aput azzal tudta legjobban fölingerelni, ha fölállították az udvaron a pingpongasztalt, apu ütővel játszott, anyu pedig az édes kis fehér hasával olyan csavarásokat meg pörgetéseket hastáncozott, hogy apu nem jött ki a tizenegyből.

Már hat hónapos voltam, amikor karamboloztak. Apu részegen hajtott haza Tóth Berciéktől a disznóvágásról, mert anyu annyi sült vért evett, hogy rosszul lett, és elfogta a szédülés. A Vargáné nercbundájával takarták be a hátsó ülésen, úgy vitte haza apa. A többiek mondták apunak, hogy nem szabadna ilyen állapotban vezetnie, mert még baj lehet belőle. Azt mondták, hogy hívnak taxit, de apu erősködött, hogy az sokba kerül, meg a múltkor a Cibor Karcsi úgy megtaxiztatta, hogy 12 ezer hat-száz volt a fuvardíj két utcányira, és elvárta, hogy még borraivalót is adjon.

Végül is apu nem tehet a balesetről, mert amikor történt, már aludt. Anyunak meg nekem az volt a szerencsénk, hogy a nercbunda felfogta az ütközést, és csak anyu lábujja tört el, amit hülye fejfel beakasztott a könyöktámasz lukjába.

Apunak azonnal el akarták venni a jogosítványát, de nem volt nála, valahol elhagyta félúton, amikor kiszállt a kocsiból pisilni. Nem tudta kigombolni a nadrágját, ezért elővette a táskából az olvasó szemüvegét, de addigra mindegy is volt. Nem értette, minek áll az árok szélén, a hótaposóban langyos vizelet tocsog, rajta olvasószemüveg, és mered a semmibe.

Anyu kicsit mérges lett rá, hogy lehet ekkora barom, pont, amikor terhes, akkor kell elvetetnie a jogsiját. Elvetethette volna már elégszer az elmúlt nyolc évben, amíg nem sikerült összehozni a babát. És az is mind a pia miatt volt, mert a részeg férfi nem nagyon fickós, a másnapos reggel tohonya, aztán egész nap tulok. Nem úgy van az, hogy a szex az utcán hever, csak le kell hajolni érte.

Anyu olvasta az újságban, hogy a kisgyerekek már embriók korában lélektani nyugalomra és harmóniára van szüksége, ezért két héten át próbálta rábeszélnie aput, hogy menjenek színházba, majd ott az a sok szép csillogó csillár jót fog tenni a gyerekeknek.

Apu nem egy piperkőc, akár három hétig is eljár ugyanabban az ingben, mert szerinte a melósnak koszosnak kell lenni, ha nincs a hátán olajcsík, a mellkasán meg egy jó adag mustár és cementfolt, akkor felsővezetőnek nézik. Ennek ellenére azt mondta anyunak, de hát szívem, nincs mit fölvenni. Anyu teljesen kiakadt, és úgy

elkezdett üvöltöni, hogy a magzatvízben is hallottam. Az istenedet, Balázs, mi a bűnbánó péklapátnak tartogatjuk az érettségi öltönyödet, ha nem ilyen alkalmakra!

Apu magára öltötte a ruhát, odaállt a tükör elé, és olyan savanyú pofát vágott, ha uborkát evet volna ebédre, az is kiugrik belőle. Mi van Béci? Anyu Bécinek nevezte a Balázst, mert azt kimondani, hogy Bali, mindig azt juttatta volna eszébe, hogy na, ez az a hely, ahova soha nem megyünk nyaralni. Szóval, mi van veled, Béci?

Béci meg gondolkodott, és végül azt mondta, nem tudok ebben a ruhában színházba menni. Már ugyan miért nem? Mert, mondta apu, ebben kaptam egyest matkból.

Végül kértek egy öltönyt a Kis Laciéktól, hogy az majd jó lesz. Jó is lett, pont apu mérete, mikor apu megkérdezte tőle, hogy, ugye, nem buktál meg az érettségim?

Sajnos a Kis Laci nem emlékezett már semmire, mert a tömény úgy kimosta az agyát, hogy még ki is centrifugázta.

Akkor az apu elhatározta, hogy utánajár ennek, mert ő bukott ember öltönyében nem megy színházba.

Becsöngetett, a Marika volt otthon, beengedte. Leültek a konyhában beszélgetni, hogy s meg mint van. Apu el is felejtette, hogy miért jött, mikor a Marika néni rátért a lényegre.

Azt hogy bírod a magányt, Balázs?

Miféle magányt?

Hát azt, hogy nem hálhatsz a terhes asszonnyal.

Apu szabadkozott, hogy semmi probléma, néha kielégíti magát, azt meg van oldva minden. Csakhogy a Marika nem hagyta annyiban, szépen levetkőztette, és megmutatta neki, hogy dobog a szíve a mellén keresztül. Apu meg nem sokat teketóriázott, mert tudta, hogy egy óra múlva jön a Kis Laci, és vasszöges szíjjal veri ki a fogait, ha rajtakapja őket.

Úgy volt vele, egyszer megbotolhat az ember, másképp soha nem ismeri meg a fölállás képességét. Persze, a Marika úgy búcsúzott tőle, hogy aztán gyere ám más-kor is, szívesen megszondázzlak.

Apun semmit nem vett észre anyu, mert éppen faggyús birkát főzött, és azt nagyon utálta, úgyhogy el volt foglalva magával.

Ennek ellenére apu azon az estén nem tudott aludni, csak forgolódott az ágyon, egyszer gyanúsan le is esett.

Annyira marta a szemét a bűntudat, hogy átment a Marikához, hogy megint előkeressék a Kis Laci érettségi bizonyítványát, de hát megint nem került elő, ellenben összetörtek egy kristályvázát, mikor kicsúszott apu lába alól a szőnyeg, és meztelesen rázuhant a tévére.

Lett egy nagy seb a lengőborda fölött, amit nem győzött takargatni, de anyu csak észrevette.

Hát ez meg mi a szösz? Vernek téged abban a brigádban? Vagy nincs védőfölsze-relés.

Apu érezte, közel jár anyu az igazsághoz, mert tényleg nem használtak óvszert. Aztán egyik este nem bírta tovább a feszültséget, előtört belőle az igazság a negyedik üveg bor után.

Anyu csak ült, nézte a földet és mélyen hallgatott. Ilyen nagy csöndet borult időben sem hallani.

Aztán anyuból előtört a fájdalom, és nekiesett apunak. Ütötte-vágta, ahol érte. Apu először védekezett, de aztán leengedte a kezeit, mert rájött, hogy mindezt nagyon is megérdemli. Kopogott a fején az anyu ökle.

Egyszer csak mégis megunt, és fölugrott a székről.

Na, ennyi elég legyen! És valahogy olyan sután indult neki az éjszakának, hogy hasba rúgta anyut. A magzatvíz elfojt, és azóta nem vagyok. Néha arra gondolok, nem sokat vesztettem.

TENK LÁSZLÓ: LIGET